

VAPE JA VANHEMMAT:

Mikä VAPE on?

- Kertakäyttöinen sähkösavuke=VAPE
- Olemassa myös muita sähkösavukkeita
- Erittäin paljon erilaisia makuja, vahvuuksia
- Erittäin paljon eri näköisiä; ulkonäkö voi muistuttaa vaikka tussia, varavirtalähdettä, kuuloketta tai TRIP-mehua
- Kaikissa toimintaidea sama: Sähkön avulla höyrystetään laitteessa olevaa nestettä, jossa voi olla nikotiinia. Muodostunutta höyryä hengitetään.
- VAPE ei ole tupakka tai tupakkatuote.

Miksi nuoret käyttävät vapea?

- Trendivillitys ja muoti-ilmiö
 - ihannoitavaa toimintaa
 - kuuluakseen porukkaan on poltettava
- Kaveripaine
- Uuden kokeilu
- Helpompi saatavuus kuin nuuskalla tai tupakalla
- Nuoret kertovat, että ”se haisee hyvälle, ja siit tulee hyvä mieli”
- Nuorten mielikuvissa ”vähemmän vaarallisempi kuin tupakka”
- Mallioppiminen. Vanhemmat viestineet positiivisesti sähkötupakasta. Vanhempi onnistunut lopettamaan sähkötupakalla tupakoinnin.
- Markkinoidaan nuorille
 - ulkonäön avulla helposti piilotettava -> TRIP-mehun näköiset vaped
 - Markkinoidaan kalorittomana jälkiruokana
 - Nuoria houkuttelevat kirkkaat värit ja kuvat

Mistä vapeja saa?

- Kaverilta, aina joku tietää jonkun
- Suoraan netistä tilaamalla omalla tai vanhemman kortilla. #moponosia #vaatteita
- Oman ikäisiä diilereitä, mutta myös aikuisia. Kaupataan avoimesti Snapchatissa tai muulla somealustalla. Kaupat liveinä, joko käteisellä tai Mobilepaylla. Viranomaisella ei keinoa estää kauppaa, nimimerkit vaihtuvat.
- Myynnillä saatetaan rahoittaa muuta elämistä. Hyvät tuotot: netistä 5-6€, täällä 20-40e vahvuudesta ja puffien (=henkäisy) määrästä riippuen.
- Mikkelissäkin tuhansien eurojen tuottoja nuorilla. Näkyy arjessa!

KÄYTTÖ

- Poltetaan kuin tupakkaa. Nappia painamalla/automaattisesti laite kuumentaa nesteen, joka höyrystyy. Höyryä hengitetään.
- Käyttäjänä niin tupakoivien kuin tupakoimattomien lapset. Trendi! Käyttö ei riipu vanhempien varallisuudesta, ammatista tai asemasta yhteiskunnassa.
- Osa vapeista ladattavia osa ei. Nuoret rakentaneet omia latureita. Tulipalovaara!
- Yhdestä tupakasta tulee keskimäärin 0,5 mg nikotiinia. Vapeissa vastaava määrä nikotiinia tulee arviolta 13 henkäisystä 18 mg/ml vahvuista nikotiininesteistä.
- **Näin ollen YKSI vape (10000puff) vastaa jopa 769 tupakkaa vahvuudeltaan.**
- Nuorilla tavatut vahvuudet usein 50 mg/ml, eli arviolta **yksi vape on 2000tupakkaa= 10 kartonkia röökiä!**

Vapen vaarat

- Nikotiinin yleiset haittavaikutukset. Samat kuin muissa nikotiinituotteissa.
- Vahvuudesta johtuen nikotiinimyrkytys todellinen vaara!
- Etenkään netistä tilatut ei testattuja. Ei tietoa mitä aineita todellisuudessa sisältää. Akut saattavat kuumeta esim. taskussa.
- Maku ja vahvuuksia ja niiden yhdistelmiä kymmeniä tuhansia. Ei voida testata.
- Aina riski kun hengitetään pitkäaikaisesti keuhkoille ei ominaista kemikaalia.
- Paljon tutkimuksia kesken, faktaa etenkin pitkäaikaisesta altistuksesta ei ole.
- Velkaantuminen, velanperinnässä uhataan väkivallalla ja jopa käytetään sitä.
- Tarjolla myös kannabiksen makuja ja portti huumausaineiden maailmaan saattaa avautua tutun myyjän kautta. ”Myyjä kestää samana, tavara vaihtuu.”

Lainsäädäntöä

- Ei välttämättä laitonta. **Laki osittain sekava ja laahaa perässä.** Laki uudistuu osittain syksyllä 2023.
- Alle 18-vuotias EI SAA ostaa vapeja Suomesta. Vain yritykset saavat myydä.
- EI SAA tilata mitään nikotiininesteitä (= vapeja) tai sähkösavukkeita ulkomailta.
- Mutta SAA tilata nikotiinittomia nesteitä ja nikotiinittomalla nesteellä täytettyjä kertakäyttöisiä sähkösavukkeen kaltaisia laitteita ulkomailta. Kyseessä siis nikotiinittomat vapet. Oltava asianmukaiset merkinnät nikotiinittomuudesta, ei yleensä ole.
- Kaikista tuotteista kuitenkin maksettava valmisteverot. Kovia jälkiveroja maksettavaksi.
- Jos tilaa laittomasti kiellettyjä aineita Suomeen syyllistyy salakuljetukseen (sakkoa – vankeutta 2-vuotta)
- Jos välittää laittomasti Suomeen tuotua tavaraa voi syyllistyä: Laittomaan tuontitavaraan ryhtymiseen (sakkoa – vankeutta 1V6kk)
- Jos myy nikotiininesteitä/nikotiinia sisältäviä vapeja alle 18-vuotiaille voi syyllistyä: Tupakan myyntirikokseen (sakko – vankeutta 6kk)
- Velanperintä ja sen yhteydessä käytetty väkivalta aina laitonta.
- Vape -kauppojen yhteydessä ryöstetty ostajilta rahat, arvokkaat vaatteet tai puhelimet.
- Samat tupakointikiellot koskevat vapeja kuin tupakointiakin. Eli ei koulualueella, autossa missä alle 15-vuotias jne. Voi syyllistyä tupakointirikkomukseen, josta seuraamuksena sakkoa. Voidaan poistaa paikalta, jos jatkaa.

- Hallussapito alle 18-vuotiailta kiellettyä, mutta ei rangaistuspykälää
- Koulun mahdollisuus vaikuttaa asiaan järjestyssäännöillä ja seuraamuksilla?

Mitä sitten

- Kuuntele, ole kiinnostunut mitä nuorelle kuuluu ja mitä hän tekee ja kenen kanssa. Ole kiinnostunut myös siitä mitä nuori tekee puhelimella. Nuorelle puhelin on osa reaaliaikailmaa.
- **Pelottelu ja kauhistelu on turhaa.** Nuori hakee oikean tiedon nopeasti ja luottamus aikuisen heikkenee. Näin nuori saatetaan altistaa myös misinformaatiolle (=tahattomasti levitetty väärätieto) jota tulee kavereilta.
- Ota selvää ja uskalla kysyä myös nuorelta. Vaikka nuori ei itse käyttäisi, niin hän tietää todennäköisesti paljon enemmän kuin sinä.
- Vaikuta omalla käytöksellä asenteisiin. Älä ihannoiki päihteitä, mutta älä myöskään vähättele nuoren kiinnostusta. Keskustele kiinnostuksesta ja vaaroista avoimesti.

- Muista myös nikotiinipussit! Tulevaisuudessa enemmän! Tällä hetkellä yli 18-vuotias voi tilata rajattomasti ulkomailta kuinka vahvoja vain. Myös Suomessa haetaan lupia niiden myyntiin. Näyttää samalta kuin nuuska, mutta pussit ovat valkoisia.

